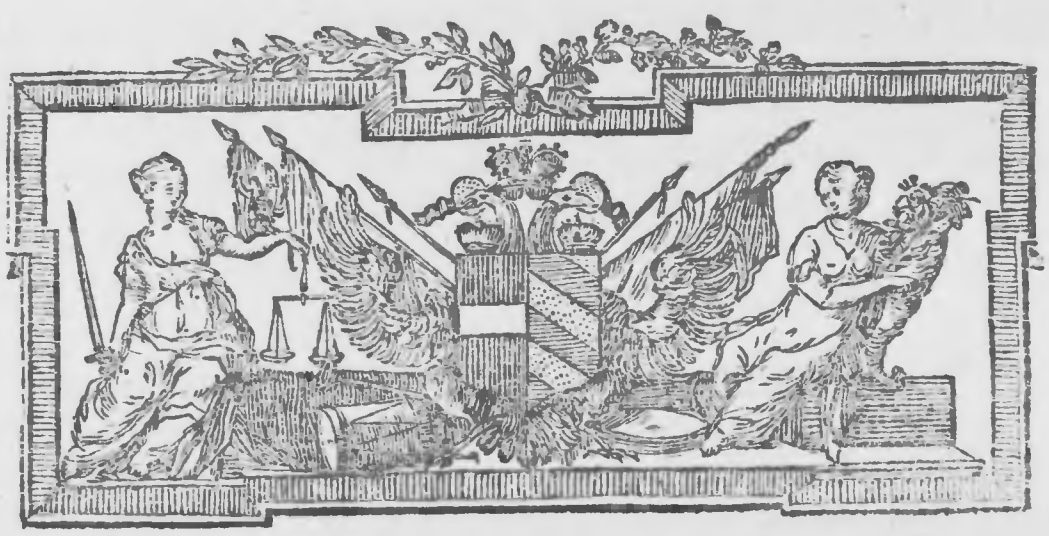

EDICT
VAN DEN KEYSER,

Vaſtſtellende de noodſakelykheyd en de forme van het Concours voor alle de Paſtorele Beneficien, geene uytgenomen.

Van den 16. Juny 1786.

JOSEPHUS, by de gratie Gods, Rooms Keyzer, altyd vermeerder des Ryks; Konink van Duytſland, van Jeruſalem, van Hongarien, van Bohemen, van Dalmatien, van Croatien, van Sclavonien, van Galicz, van Lodomire &c.; Aerts-Hertog van Ooſtenryk; Hertog van Lorreynen ende van Bar, van Bourgondien, van Lothryk, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Guelder, van Milaenen, van Styrien, van Carinthien, van Carniolen, van Mantua, van Parme ende Plaiſance, van Guaſtalle, van Wirtemberg, van hoog ende neder Sileſien, van Oſviecz ende van Zator; Grooten Hertog van Toſcaenen; Hertog van Calabre, van Montferrat, van Teſchen in Sileſien, &c. Grooten Prince van Tranſilvanien; Prince van Suaben, van Charleville; Mark-Grave van 't Heylig Rooms-Ryk; van Burgau, van Moravien, van hoog en neder Luſacien, van Pont-à-Mouſſon ende Nomeny; Grave van Habsbourg, van Vlaenderen, van Arthois, van Tyrol, van Henegauw, van Naemen, van Ferette, van Kybourg, van Gorice ende van Gradiſca, van Provence, van Vaudemont, van Blamont, van Zutphen, van Saarwerden, van Salm ende van Falckenſtein, &c. Land-Grave van Alſatien; Heere van de Marche van Eſclavonien, van Port-Naon, van Salins ende van Mechelen &c. Willende voorſien dat de Paſtorele Beneficien voortaen niet en worden verleent als aen Perſoonen welkers bequaemheyd ende gedrag over een komen met de aengelegentheyd van de ſonctien de welke aen diergelyke Beneficien vaſt kleven, Wy hebben by advies van Onſen geheymen Raede, en ter deliberarie van Onſe ſeer lieve ende ſeer beminde Suſter, *MARIA-CHRISTINA*, Koninglyke Princeſſe van

Hongarien ende van Bohemen, Aertshertoginne van Ooftenryk &c. ende van Onfen feer lieven ende feer beminden Schoon-Broeder ende Neve, *ALBERTUS CASIMIRUS*, Koninglyken Prins van Polen ende van Lithuanien, Hertog van Saxe-Tefchen &c. Onfe Stadhouders, Gouverneurs ende Capiteyns-Generael der Nederlanden, geftatueert ende geordonneert, ftatueren ende ordonneren de naervolgende Pointen ende Artiekelen.

I.

Geen Beneficie Paftoreel 't zy van eene Parochiaele ofte Succurfaele Kerk 't zy van ons Patronaetfchap 't zy van eenig ander Geeftelyk oft Weirelyk, welkdanig het ook foude konnen wefen, en fal voortaen niet mogen worden vergeven 't en zy aen Perfoonen de welke het Concours fullen hebben onderftaen op den voet den welken hier onder fal worden voorgefchreven.

I I.

In elk Bifdom fal'er tweemael s'jaers, te weten in't begin van de Maend Mey en op 't eynde van de Maend Augufty, worden gehouden een generael Concours, tot het welk aen alle die de welke een Paftoreel Beneficie wenfchen te verkrygen vry fal ftaen hun aen te bieden. Het eerfte defer Concourfen fal ftand grypen op 't eynde der Maend Augufti van dit jaer, en op den tuffchentyd fullen de Concourfen gehouden worden op den voet tot hier toe geplogen.

I I I.

Wy verklaeren bevoeght ofte habiel tot de Paftorele Beneficien de Religieufen der Orders foo biddende als andere, de welke ingevolge dier hun even als andere tot defe Concourfen fullen mogen aenbieden met de toeftemminge van hunne Overfte.

I V.

De vremde Biffchoppen welkers Bifdommen hun beftrekken in defe Provincien, fullen moeten defe Concourfen aenmelden en doen houden in eene Stad van onfe Heerfchappye in de Nederlanden.

V.

De Onderfoeken fullen in defe Concourfen moeten gedaen worden op den voet voorgefchreven by de Inftructie alhier gevoegt *Litt.* A. en het refultaet fal t'elke reyfe door de Examinateurs ofte Onderfoekers worden in Orders ofte Claffen geftelt op den voet van het tafereel alhier gevoegt *Litt.* B.

V I.

Daer fullen gemaekt worden dry Orders ofte Claffen van die de welke in het Concours hebben geweeft en alle die de welke fullen geplaetft fyn in d'eerfte Claffe, fullen geduerende dry jaeren bevoeght en habiel wefen om voorfien te worden van de Paftorele Beneficien de welke binnen dien termyn fullen komen te vaceren.

V I I.

Dienvolgende als een Paftoreel Beneficie van welkdanig Patronaetfchap oft van welkdanige Collatie het felve foude konnen wefen, fal komen te cefferen, fullen die de welke in een Concours t'federt t'welk nog geene dry jaeren fullen verloopen fyn, fullen geplaetft fyn geweeft in d'eerfte Claffe, binnen den tyd van fes weken van den dag dat het Beneficie is open gevallen den welken wegens het Bifdom ofte Ordinariaet in eenig publiek Blad fal moeten worden verkondigt, aen het felve Bifdom ofte Ordinariaet mogen prefenteren hunne Requeft innehoudende hunne Geborte-plaets, hun Diocefe, hunnen Ouderdom, de Tael die fy fpreken, de plaets waer fy hebben gedaen hunne Studien over welkers voortgank fy fullen moeten aen hunne Requefte voegen de atteftatien waer van fy voorfien fyn, ende voorders bybrengen al wat fy fullen gelooven te konnen dienen tot hun oogwit.

V I I I.

De Ordinariffen fullen aen ons Gouvernement generael laeten toekomen de Requeften voor de Paftoryen de welke fyn van Koninklyke Collatie ofte Patronaetfchap, daer aen niet alleenelyk voegende de Acten van het Concours en de Tafereelen van het Refultaet dier; maer ook de refpectieve Claffificatie de welke door de Examinateurs aen de Poftulanten fal overgegeven geweeft fyn.

I X.

Wat aengaet de Paftoryen van Geeftelyk ofte Weirelyk Patronaetfchap, fullen de Ordinariffen aen de Patroonen voorftellen die, de welke volgens den inhoud van den bovenftaenden fefden artikel fullen bevoeght fyn om de felve te verfoeken; en het fal aen de Patroonen vry ftaen onder het getal der felve te verkiefen den genen die fy fullen goet vinden.

X.

Wy laeten toe aen de Paftoors de welke in hun Minifterie befonderlyk fullen hebben uytgemunt, fig tot andere Paftoryen aen te bieden fonder voorgaendelyk het Concours te moeten onderftaen: Door defe Paftoors verftaen wy die de welke generalyk in het Bifdom bekent fyn niet alleenelyk door hunne goede grond-regelen, door een verlicht verftand, door de voorfigtigheyd, door weirdige en betaemelyke zeden ende gedrag, maer ook door hunne werkfaemheyd in d'uytvoeringe van de plichten hunder vocatie, door hunnen iever voor den voortgank der goede onderwyfinge, door hunnen drift om byteftaen de publieke inftellingen 't zy Kerkelyke 't zy van Policie, zoo als die voor de Scholen en voor den Armen, ende eyndelyk door hunne forge tot onderhoudinge van onfe Wetthen en Ordonnantien, tot d'afchaffinge der naedeelige misbruyken, en tot voortgank van eenen fuyveren en redelyken Gods-Dienft.

X I.

De Examinateurs fullen naer elk generael Concours aen 't Gouvernement moeten overgeven de Claffificatie die daer uyt fal fyn gefproten, en in de welke fal moeten gemaekt worden eene befondere mentie van de begaefthey d van elken van die daer in begrepen fyn ten opfichte van de maniere van fig mondelinks uyt te drukken, en

ingevalle dat'er verſcheyde hun wel uytdrukkende van den anderen kant verdienen in d'eerſte Claſſe geplaetſt te worden ten opſichte van alle de deelen van 't Examen, ſullen d'Examinateurs de Claſſificatie der ſelve moeten ſtellen niet volgens het orden van den Alphabet oft volgens hunne geſintheyd, maer volgens den voorkeus den welken aen den eenen ſoude toekomen voor den anderen, 't zy in dit oft dat deel van 't Examen, 't zy door de maniere van uytdrukkinge, 't zy door uytſpraek, op dat'er in alle de caſſen kan worden acht genomen op de weirdigſte en bequaemſte perſoonen.

X I I.

Eyndelyk Wy verklaeren dat de Plaetſen van Locaele Onder-Paſtoors moeten worden gehouden voor Paſtoryen en dat de ſelve even gelyk de Paſtoryen niet en ſullen mogen worden vergeven als ingevolge van het Concours en aen onſe Onderdaenen geboren onder ons gebied.

Ontbieden daerom ende beveelen aen onze zeer lieve ende getrouwe, die Hoofd en Preſidenten ende Luyden van onze geheymen ende grooten Raeden; die Cancelier ende Luyden van onzen Raede van Brabant; Preſident ende Luyden van onzen Raede van Luxembourg; Cancelier ende Luyden van onzen Raede van Gelderland; Gouverneur van Limbourg; Preſident ende Luyden van onzen Raede van Vlaenderen; die Hoofd-Bailliu, Preſident ende Luyden van onzen Raede van Henegauw; die Gouverneur, Preſident ende Luyden van onzen Raede tot Namen; Preſident-Grooten Balliu ende Luyden van onzen Raede van Doornik ende van het Doornikſche; Schouteth van Mechelen, ende alle andere onze Juſticieren, Officieren ende Onderdaenen die het aengaen mag, dat zy dit tegenwoordig Edict onderhouden ende achtervolgen, ende het zelve ſtiptelyk doen onderhouden ende achtervolgen: *Want 't Ons alſoo gelieſt.* Des t' oirconden, hebben Wy aen dit tegenwoordig Edict doen hangen onzen grooten Segel. Gegeven binnen onze Stad Bruſſel den 16. dag der maend Juny in 't jaer ons Heere 1786. ende van onze Ryken, te weten van het Rooms Keyſer-ryk het 23 ſte, van Hongarien ende Bohemen het ſeſde. Was geparapheert, *Kulb*. Vt. leeger ſtont: *By den Keyſer ende Konink in zynen Raede*, Onderteckent *De Reul*, ende den grooten Segel van Zyne Majeſteyt, gedrukt in rood Waſch, daer aen uythangende in dobbelen ſteert van Parkement.

Tot BRUSSEL, by *Pauwels*, Drukker van *Zyne Majeſteyt*, op de groote Merkt.

Prys: Dry Stuyvers.

Litt. A.

INSTRUCTIE,

Volgens de welke men sig sal hebben te reguleren in de Ondersoeken ofte Examina der Concoursen voor de Nominatie tot de Pastorele Beneficien.

I.° Van d'Examinateurs.

OM sig nopende d'Examinateurs te versekeren dat'er met dese fonctie geene andere en worden belast, als bequaeme Persoonen en de welke genoegsaem ervaeren zyn in de oprechte Grondregels van de gesonde Gods-geleerdheyd en selfs van het Kerkelyk Recht, sal men voor Examinateurs der Concoursen in de Bisschoppelyke Consistorien alwaer te gelyk publieke Koninklyke Scholen van Gods-geleerdheyd zyn, boven ende behalvens den Bisschoppelyken Examinateur moeten verkiesen de Professores van de moraele en Pastorele Gods-geleerdheyd en van't Kerkelyk Recht: daer diergelyke publieke Professores niet en zyn, en zal men eventwel anders niet mogen noemen als Examinateurs de welke genoegsaem ervaeren zyn in de gesonde Gods-geleerdheyd en in het waeragtig Kerkelyk Recht: en daer sullen in de Ondersoekinge ofte Examina van't Concours ten minsten moeten zyn vier Examinateurs.

2.do Maniere voor de Examina van't Concours.

De Examina van't Concours moeten alle schriftelyk gedaen worden.

De Examina van den Catechismus en de Predicatie moeten ook te gelyk mondelings worden gedaen: alsoo het kan gebeuren dat eenen van het Concours is eenen goeden Theologant voor de Theorie, in den tyd dat hy by gebrek van sig mondelings wel te konnen uytdrukken, soude berooft zyn van de noodige hoedanigheden om te Prediken en te Catechiseren en dat hy dien volgende dese twee Capitaele Fonctien van eenen Pastoor niet en soude konnen verrichten soo als het betaemt en met den gewenschten voortgang.

3.to Voorwerpen van de Examina.

1.° Men moet tot wesentlyk voorwerp van dese Examina nemen niet alleenelyk de dogmatieke, moraele en Pastorele Gods-geleerdheyd, maer ook het Kerkelyk Recht.

2.° Dog de questien die men daer over in't geschrift sal moeten voorstellen en moeten anders niet getrokken worden als uyt de voornaemste pointen der Leeringe en uyt de materie de welke den besondersten invloed hebben op de Ziele-zorg: en het is desen invloed den welken de voorwerpen van het Examen voor de Gods-geleertheyd moet bepaelen.

4.to Werkelyk Examen voor den Predik-Stoel.

De werkelyke Examina moeten worden gedirigeert op de voorwerpen de welke uytmaeken de voornaemste Pointen van de Ziele-zorg.

Men moet met alle de Concurrenten aenvangen. 1.° Een Examen der Predicatie 't welk dusdanig moet worden ingericht dat men ten eersten aen de Concurrenten voorstelt eenen enkelen Thema sonder hun daer af ten selven tyde te geven de verdeelinge, de beweysen en het gansch bewerp van het Sermoon het welk sy moeten maeken: alsoo het is door deze verdeelinge &c., ende niet door de langheyd ende de wytloopigheyd der Compositie dat men over de bequaemheyd der Concurrenten moet oordeelen.

Men moet niet geven voor thema eenen text van de Schristuer de welken gevalliglyk voorkomt, maer wel 't zy een point van den Catechismus, 't zy een geheel Evangelie van den eenen ofte den anderen Sondag, doende aen de Concurrenten gevoelen dat men hun daer door wilt indagtig maeken dat het voornaemste Oogwit van den Predikant bestaet in 't uytbreyden der instructie van den Catechismus en in den selven toe te passen aen de dagelyks voorvallende omstandigheden van 't leven: Oogwit 't welk men veel beter soude bereyken waer 't saeken dat men in plaets van sig altyd te houden aen het Prediken op besondere texten getrokken uyt d'Evangelie van den dag, waer door aen de aenhoorders niet gegeven word een wel achtervolgd en volmaekt denkbeeld van de Religie en van de plichten van den Christen Mensch, men Predikte op de Lessen van den Catechismus als 'er in d'Evangelie van den dag niets en word bevonden het welk daer toe betrek heeft.

5.to Werkelyke Examina van den Catechismus.

Alsoo den Catechismus even als de Predicatie uytmaekt een hoofd-point van de ziele-zorg, als moetende den vorm geven aen de queekelingen der Christenen aen de zorge der Pastoors toebetrouwt, welke plicht onder verscheyde opsigten des te gewichtiger is, naementlyk ten opsigte van de generaele instructie van het volk, en sekerlyk ook lastiger als het werk van een Sermoon, soo moet dan het Examen van het Concours sig ook noodsackelyk tot dit point bestrekken.

Men moet beginnen met het Examen van den Catechismus te doen mondelings, en den Examinateur moet sig stellen in de plaets van den genen die op den Catechismus moet antwoorden.

En daer naer moet men dit Examen ook doen in 't geschrift.

Dese Examina moeten worden ingericht op de naervolgende manier.

1.° Men moet aen de Concurrenten voorstellen de voornaemste vraegen op eene lesse van den Catechismus, by exempel: *van de liefde Gods, van de liefde tot den Even-Mensch, van de Verlossinge van het Menschelyk geslacht, van de Suyverheyd, &c.* Men moet alhier verkiesen eene lesse van den ordinairen Catechismus den welken altyd moet worden genomen voor Grondslag van de Onderwysinge der Kinderen, aengesien het is den Hand-boek van de Religie van de Gemeynte.

2.° Den Examinateur en moet op dese vraegen niet antwoorden op eene voldoende manier, maer hy moet daer op geven misverstandige en niet wel toegepaste antwoorden gelyk de Kinderen dikwils zyn doende.

3.° De Concurrenten moeten op dese antwoorden volgens hun eygen gesintheyd byvoegen de ondervraegingen die sy bequaem vinden om de misverstanden van het Kind weg te nemen, en het selven op den goeden weg te brengen om wel te antwoorden.

't Is daer op dat den Examinateur besonderlyk moet letten, alsoo daer in bestaet het Capitael point van de konst van den Catechismus te doen; want men kan niet seggen dat men Catechiseert, als men anders niet en doet als enkelyk aen het Kind 't welk quaelyk antwoord te seggen, dat het selven ongelyk heeft, ende aen het selven de oprechte antwoord oplegt.

Het Kind moet met sachtmoedigheyd door achtervolgde ondervraegingen geleyd worden tot dat het van selfs het gebrek oft het misverstand van syne antwoord erkent, ende dat het tot de oprechte antwoord gebrocht word.

4.° Ende eyndelyk den genen die den Catechismus doet en heeft niet alleenelyk Kinderen voor handen in syne publieke Onderwyzingen, maer ook volwasse Persoonen de welke door hem niet minder moeten onderwesen worden als de andere: en dit is het gene hy sal doen niet alleenelyk met syne vraegen met luyde en welverstaende stemme uyt te drukken en met van gelyken te herhaelen

de Antwoorden van de Kinderen de welke gemeynelyk foo ſtille ſpreken dat de Gemeynte hun ſelden verſtaet; maer ook ende wel naementlyk ingevalle hy van tyd tot tyd in twee beknoopte ſinnen verſaemelt de waerheden de welke hy heeft uytgeleyt en dat hy de ſelve aldus andermael voorſtelt de ſelve nog klaerder maekende door eene bemerkinge ofte twee, de ſelve bekrachtigende door nieuwe beweyſen, en doende ſien ende gevoelen den invloed van deſe waerheden op de geruſtheyd en inwendige vrede van de Ziele in den weg der oprechte Godvruchtigheyd.

Daer naer moeten de Concurrenten, dit Examen in 't geſchrift op den Catechiſmus geeyndigt ſynde, byvoegen eene diergelyke mondelingſe redevoeringe voor de volwaſſe Perſoonen.

6.to Examen op de manier van ſig te gedraegen by de Zieken.

De beſorginge der hulp-middelen van de Religie aen de Zieken is ook eene van de voornaemſte fonctien van de Ziele-zorg. Die de welke hun aengeven om Paſtoors te worden moeten dan overſulkx op dit point worden onderſocht: en voor eerſt ſullen ſy ſchriftelyk moeten antwoorden:

1.° Wat men moet doen om op eene voorſichtige en oorboire wyze de Zieke en ſtervende Perſoonen by te ſtaen.

2.° Hoe men moet vermeyden de misbruyken de welke hier en daer ten dien opſichte ſyn ingeſlopen.

De Concurrenten ſullen daer naer in't geſchrift ſtellen eene redevoeringe te houden met de Zieken de welke wenſchen getrooſt en onderweſen te worden door de Religie, men moet door die redevoeringe doen ſien hoe men den geeſt van den Zieken moet geruſt ſtellen, de ongeruſte herts-tochten ſtillen, de vreeſen en angſten verminderen en het hert vervullen met trooſt, verduldigheyd, hope en goed betrouwen.

En alſoo verſcheyde Zieken ſoo veel beterniſſe noodig hebben voor den geeſt en voor de ziele als voor de geſondheyd, en dat dienvolgende de ziekte van 't Lichaem voor hun kan worden eene geneſinge van den geeſt, eene veranderinge van ſinnen en eene inleydinge tot de deught: ſoo moeten de Concurrenten ook in deſe redevoeringe van Religie, door hun in geſchrift te ſtellen en met de Zieken te houden, laeten invloeyen hoe men diergelyke Zieken in 't beſonder moet behandelen om in hun op te wekken een oprecht berouw van de ſonden die ſy erkennen, om hunnen geeſt te vervullen met een waeragtig en vaſt beſluyt van hun te beteren, en om hun te verſterken in de liefde en d'oeffeninge van de Chriſtelyke deugden.

Litt. B.

TAFEREEL aengaende de Perſoonen de welke zyn geweeſt van 't Concours voor 't Paſtoreel Beneficie tot N. . .

Naem en Toenaem.	Vaderland.	Ouderdom.	Taele.	Gedrag.	STUDIEN.			Jaeren de welke ſy hebben beſteet tot de Ziele-Zorg.	Verdienſten.	Andere Waernemingen.
					Plaets.	Materie van't Examen.	Claſſe.			
										By Ex. Hy heeft reets in een Concours geweeſt in de eerſte Claſſe. De Gemeynte vraegt hem by voorkeus voor haeren Paſtoor. Hy geniet voor ſyn onderhoud een Penſioen van Fl. 300. uyt de cas der Ex-Jeſuiten.